

Arum orientale

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Arum* is afgeleid van het Griekse woord *aron*, een oude naam die al bij Theophrastus werd gebruikt voor dit type plant. De soortaanduiding *orientale* is afkomstig uit het Latijn en betekent 'oostelijk' of 'uit het Oosten'. Dit verwijst naar de geografische herkomst van de soort, die voornamelijk in Oost-Europa en het westen van Azië wordt aangetroffen. De Nederlandse naam voor het geslacht is Aronskelk.

Taxonomie

Arum orientale is een knolgewas dat behoort tot de eenzaadlobbigen (*Monocots*). Het is een soort binnen de Aronskelkfamilie (*Araceae*), een familie die bekend staat om de karakteristieke bloeiwijze, bestaande uit een bloeikolf (*spadix*) omgeven door een schutblad (*spatha*). De soort is endemisch in de Kaukasus en Zuid-Oost-Europa, en wordt verder naar het westen vervangen door de inheemse gevlekte aronskelk (*Arum maculatum*).

- Rijk: Plantae
- Orde: Alismatales
- Familie: Araceae (Aronskelkfamilie)
- Geslacht: *Arum*
- Soort: *A. orientale*

Synoniemen

De taxonomie van het geslacht *Arum* is complex, met veel variatie binnen soorten. Hierdoor zijn er in het verleden veel synoniemen en alternatieve classificaties ontstaan. Voor *Arum orientale* zijn er enkele geaccepteerde ondersoorten die soms als aparte soorten of synoniemen werden beschouwd, waaronder:

- *Arum orientale* subsp. *longispathum* (Rchb.) Engl. (soms beschouwd als *A. longispathum*)
- *Arum orientale* subsp. *orientale*

Variëteiten en cultivars

Arum orientale is in de eerste plaats een botanische soort. Binnen de soort worden de twee eerder genoemde ondersoorten erkend, maar benoemde cultivars zijn zeldzaam in de handel in vergelijking met de veel populairdere *Arum italicum*. De meest voorkomende variaties worden vaak aangeduid met hun ondersoort of lokale naam. Er is een variatie die soms wordt aangeboden als *Arum orientale* subsp. *besserianum*, hoewel dit taxonomisch niet altijd als een ondersoort wordt erkend. De soort wordt in de tuin vaak eenvoudigweg als *Arum orientale* M. Bieb. verhandeld, zonder specifieke cultivars.

Familie

De soort behoort tot de Araceae, de Aronskelkfamilie. Kenmerkend voor deze familie is de unieke bloeiwijze, waarbij de talloze kleine bloempjes zich bevinden op een vlezige aar (*spadix*), die wordt omgeven door een groot, vaak gekleurd schutblad (*spatha*). Leden van de familie hebben vaak knollen of rizomen en bevatten calciumoxalaatkristallen, waardoor ze giftig zijn.

Hoogte

Arum orientale is een vrij compacte plant. De hoogte van de plant ligt doorgaans tussen de 20 en 30 centimeter, al kunnen de bladstelen tot 45 centimeter lang worden. De bloeistengel is cryptisch, wat betekent dat de bloeiwijze wordt gedragen op een korte stengel, waardoor deze zich tussen of onder de bladeren bevindt.

Bloemkleur

De bloeiwijze bestaat uit een kelkvormig schutblad (*spatha*) en de bloeikolf (*spadix*). De *spatha* is bleekgroen, vaak met variabele paarsachtige of purperen vlekken aan de buitenkant en een purperen rand. De binnenkant van de *spatha* kan groenachtig wit tot dof paars of bruinachtig zijn. De *spadix* zelf, die uitsteekt, is middel- tot lichtpaars van kleur.

Bladkleur

De bladeren van *A. orientale* zijn meestal effen donkergroen. Ze zijn pijlvormig of langwerpig-spiesvormig (*oblong-hastate*). Ze verschijnen in de herfst en blijven gedurende de winter en lente staan, waarna ze in de late lente of vroege zomer afsterven na de bloei, waarna de plant in rust gaat.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van deze plant vindt plaats in de late lente, meestal in mei en juni. Na de bloei ontwikkelt de plant een opvallende tros helderrode tot oranje bessen in de late lente en vroege zomer, die blijven staan nadat het blad is afgestorven.

Standplaats

Arum orientale is een bosplant. Ze gedijt in de halfschaduw tot schaduw, onder loofbomen, in humusrijke, vochtige maar goed doorlatende grond. Ze is afhankelijk van voldoende vocht, maar verdraagt geen natte 'voeten', vooral niet tijdens haar zomerrust. De plant wordt aangetroffen op mesische tot natte, vaak alkalische gronden.

Herkomst

De plant is inheems in een groot gebied dat zich uitstrekt van Centraal- en Oost-Europa tot de Kaukasus en Syrië. Het primaire verspreidingsgebied omvat Roemenië, Bulgarije, Zuid-Oekraïne, Turkije en de Balkan. Ze groeit voornamelijk in het gematigde bloom, met name in bossen en kreupelhout.

Soort gewas

Het is een overblijvende, knolvormende, kruidachtige plant (*tuberous geophyte*). Ze wordt geclassificeerd als een geofyt, wat betekent dat ze ongunstige seizoenen overleeft met behulp van ondergrondse opslagorganen (de verticaal georiënteerde, schijfvormige knol).

Vermeerderingswijze

De vermeerdering gebeurt meestal via zaad of via broedknollen (*offsets*) die zich rond de hoofdschijfknol ontwikkelen. Zaaïen kan na de bessenrijping. De plant kan ook worden gedeeld door de kleine knolletjes die zich vormen los te maken en opnieuw te planten.

Klimaatzone

Arum orientale is een winterharde plant. Ze wordt over het algemeen als geschikt beschouwd voor de USDA hardheidszones 5 tot 8, afhankelijk van de exacte ondersoort en de lokale winterse omstandigheden. Ze verdraagt kou goed, mits de grond niet te nat wordt in de winter.

Insecten

De bloeiwijze van de *Arum*-soorten staat bekend als een ingenieuze insectenval. De bloeikolf (*spadix*) produceert een onaangename, foetide geur (vaak omschreven als ruikend naar paardenmest of urine) en genereert warmte, wat vliegen en kevers aantrekt. De insecten worden gevangen in de *spatha* om bestuiving af te dwingen voordat ze weer vrijgelaten worden.

Bronvermelding

- https://en.wikipedia.org/wiki/Arum_orientale
- <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:86097-1>
- <http://encyclopaedia.alpinegardensociety.net/plants/Arum/orientale>
- <https://osogovonature.com/2023/05/01/arum-orientale-m-bieb/>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Arum</i> (oude Griekse naam), <i>orientale</i> (oostelijk)
Taxonomie	<i>Familie: Araceae, Geslacht: Arum, Soort: A. orientale</i>
Synoniemen	<i>Arum orientale</i> subsp. <i>longispathum</i> , <i>A. orientale</i> subsp. <i>orientale</i>
Variëteiten en cultivars	Geen formele cultivars bekend; soms aangeduid als <i>A. orientale</i> subsp. <i>besserianum</i>
Familie	Araceae (Aronskelkfamilie)
Hoogte	20-30 cm (bladstelen tot 45 cm)
Bloemkleur	Spatha: bleekgroen, vaak paarsgevekt; Spadix: middel- tot lichtpaars
Bladkleur	Effen donkergroen, pijlvormig/langwerpig-spiesvormig
Bloeiperiode	Late lente (mei- juni)
Standplaats	Halfschaduw tot schaduw, humusrijke, vochtige, goed doorlatende en vaak alkalische grond
Herkomst	Centraal- en Oost-Europa tot de Kaukasus en Syrië (Balkan, Turkije)
Soort gewas	Knolvormende, overblijvende, kruidachtige plant (<i>tuberous geophyte</i>), bosplant
Vermeerderingswijze	Zaad of broedknollen (<i>offsets</i>) van de knol
Klimaatzone	USDA zones 5-8
Insecten	Trekt vliegen en kevers aan met geur (paardenmest) en warmte, fungeert als insectenval